

OKOLJE / ENERGIJA

Pestijo nas promet, trdi delci in obnovljivi viri energije

Slovenija je bila še pred dvema letoma na dobri poti zmanjševanja negativnih vplivov energetike na okolje. Zdaj pričakovanja niso več tako optimistična.

✦ **Marjeta Kralj**

Energija je eden od nujnih pogojev za človeško zdravje in blaginjo, a ima lahko hkrati uničujoče posledice na okolje. Slovenija že več kot pet let spremlja okoljske vplive svoje energetske politike in je bila po besedah **Matjaža Česna** z Inštituta Jožefa Stefana (IJS) do leta 2014 na dobri poti, da doseže cilje do leta 2020. »Za leto 2015 in 2016 podatkov še ni, a lahko pričakujemo, da trend ne bo tako pozitiven kot v prejšnjih letih,« pa je na predstavitvi kazalnikov za okolje in energijo pri Agenciji RS za okolje (Arso) opozoril Česen.

V prometu spremembe najpočasnejše

Izpusti toplogrednih plinov se sicer vse od gospodarske krize leta 2008 v naši državi načeloma zmanjšujejo, a so recimo v določenih delih gospodarstva skladno z njegovim okrevanjem spet začeli naraščati. Še bolj analitike skrbi promet, ki je leta 2014 ustvaril že več kot polovico (51 odstotkov) vseh izpustov, če ne upoštevamo največjih onesnaževalcev (predvsem termoelektarn), ki jih obravnava ločena evropska shema ETS. »V prometu se pozitivne spremembe dogajajo najpočasneje, zato ima ta sektor vse večji vpliv na doseganje naših ciljev,« pojasnjuje Česen.

Ker je promet glavni vir onesnaževanja zraka z dušikovimi oksidi, ni presenetljivo, da so ti plini ena redkih nevarnosti v zraku, ki jih Slovenija še ni spravila pod mejo, ki jo želi doseči do leta 2020. Še bolj skrb vzbujajoča je onesnaženost zraka z nevarnimi finimi prašnimi delci (s premerom do 2,5 mikrometra), ki tudi še niso v želenih okvirih, načrtovanih do konca desetletja. Evropska unija je te delce prepoznala kot eno glavnih groženj za zdravje evropskega prebivalstva, zato bo že sicer občutno ambicioznejše ci-

lje na področju onesnaženosti zraka do leta 2030 pri trdih delcih še dodatno zaostri. Cilje pri žveplovem dioksidu, amonijaku in nemetanskih hlapnih ogljikovodikih je medtem Slovenija vsaj do leta 2020 že dosegla.

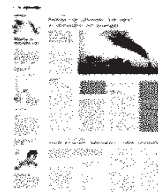
Kljub temu Česna skrbi ohromitev določenih ukrepov v državi, med katerimi je tudi nameščanje novih obnovljivih virov energije in naprav za so-proizvodnjo električne energije in toplote (SPTE). Naj spomnimo, zaradi preveč radodarnih subvencij so sončne elektrarne na kolena spravile celotno podporno shemo za obnovljive vire energije in SPTE. Vlada je konec leta 2012 subvencije najprej močno oklestila, nato pa jih leta 2014 novim elektrarnam sploh prenehala dodeljevati. Podporna shema, ki jo polnimo vsi porabniki električne energije in fosilnih energentov, je namreč leta 2013 preseгла vrednost sto milijonov evrov.

Poskočile tudi škodljive subvencije

Da so subvencije za obnovljive vire in učinkovito rabo energije z manj kot 30 odstotkov leta 2005 poskočile na več kot 60 odstotkov vseh dodeljenih subvencij v energetiki leta 2014, je ugotovila tudi **Polona Lah** z IJS. Zaskrbel pa jo je podatek, da so se v tem obdobju več kot podvojile tudi subvencije za okolju škodljive vire energije. Te so med drugim z vračili trošarine na dizelsko gorivo pri tovornih vozilih, oprostitvami plačil trošarine pri proizvodnji električne energije in toplote ter delnim vračilom trošarine za uporabo kmetijske mehanizacije leta 2014 skupno nanesle že 120 milijonov evrov.

Sicer pa cene energije v Sloveniji že vse od leta 1995 rastejo, je še ugotovila Lahova. Še posebno so bila po ekonomski krizi na udaru gospodinjstva, ki so leta 2014 za energijo v povprečju plače-

Stran / Page: 4
Doseg / Reach: 107.000,00
Država / Country: SLOVENIJA
Površina / Size: 550,27

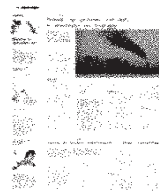
vala 37 odstotkov več kot leta 2008. Porast cen v industriji je bil tudi zaradi znižanja davčin zgolj štiriodstoten. Kljub temu so bile za gospodinjstva cene električne energije za 20 odstotkov pod evropskim povprečjem (za industrijo 30 odstotkov pod njim), cene zemeljskega plina deset odstotkov nižje (za industrijo 20 odstotkov višje), medtem ko so bile cene naftnih derivatov v Sloveniji primerljive z evropskimi.

Glavni vir onesnaževanja z:

- žveplovim dioksidom (SO_2) je proizvodnja električne energije in toplote,
- dušikovimi oksidi (NO_x) je promet,
- ultrafinimi trdimi delci ($PM_{2,5}$) so mala kurišča,
- nemetanskimi hlapnimi ogljikovodiki (NMVOC) je raba topil (predvsem v bencinu),
- amoniakom (NH_3) je kmetijstvo.

Analitike skrbi promet, ki je leta 2014 ustvaril že več kot polovico vseh izpustov, če ne upoštevamo največjih onesnaževalcev, ki jih obravnava ločena evropska shema ETS.

Stran / Page: 4
Doseg / Reach: 107.000,00
Država / Country: SLOVENIJA
Površina / Size: 550,27

Izpusti toplogrednih plinov se sicer vse od gospodarske krize leta 2008 v naši državi načeloma zmanjšujejo, a so v določenih delih gospodarstva skladno z njegovim okrevanjem spet začeli naraščati. Luka Cjuha DOCUMENTACIJA
DNEVNIKA